

Aanduiding van ankerplaats 'Vallei van de Gulp bij Teuven'

Code : AP / L / 005

1. Benaming van de ankerplaats + ligging

Vallei van de Gulp bij Teuven te Voeren, Limburg.
De ankerplaats heeft een oppervlakte van 493,5 ha

2. Een aflijning van de ankerplaats op schaal 1/25.000 die de grenzen ervan aangeeft

Zie bijlage 1.

3. nummer ankerplaats uit landschapsatlas

A PL005

4. Situering

De ankerplaats grenst in het noorden (Slenaken) en noordoosten (Eperheide) aan de Nederlandse grens. Iets zuidelijker vormt de gewestgrens in het oosten en zuiden de grens van de ankerplaats. De weg van Hombourg naar Sinnich vormt de zuidwestelijke grens van het gebied. Hier volgt de grens de Kloosterhofstraat tot aan de Kloosterhof, gaat verder via een oude buurtweg tot aan Hoeve Mostert en via de Dorpsstraat naar de kern van Teuven. Via de Gievelstraat en de Hoofstraat vervolgt de grens langs de weg richting Nurop en het Nederlandse buurdorp Slenaken. Hedendaagse bebouwing langs wegen werd niet opgenomen wegens geen toegevoegde waarde.

De oorspronkelijke ankerplaats is aldus uitgebreid met het waardevolle brongebied ten westen van de weg tussen Sinnich en Teuven, de daar rondom gelegen oude hoeves en het beschermde dorpsgezicht van Teuven.

De **gewestplanbestemming** is als volgt.

Het terrein oostelijk van de loop van de Gulp tot aan de noordoostelijke helling- en plateaubossen is grotendeels 'natuurgebied'.

Boven op het plateau rondom Hoeve Gieveld en Hoeve Driezenhof gaat de bestemming over in 'agrarisch gebied met landschappelijke waarde'.

In het rivierdal zelf zijn de kasteelparken rondom kasteel Sinnich en kasteel Obsinnich (Notre-Dame) bestemd als 'parkgebied'.

Bij Hof den Draeck is er een bestemming 'recreatiegebied'.

De vallei van de Gulp naar westelijke richting vanaf de directe omgeving van de beekloop is bestemd als 'agrarisch gebied met landschappelijke waarde'.

De kernen van Teuven en Sinnich zijn bestemd als 'woongebied met landelijk karakter'.

De vallei van de Gulp en de noordoostelijke hellingen vallen onder de **habitatrichtlijn**, Natura 2000 (gebiedscode BE2200039). Het oostelijk plateau rond Gieveld en Driezenhof valt er buiten. Dezelfde gebieden zijn ook VEN-gebied.

De Gulp is een onbevaarbare **waterloop** van de 2^e categorie. Diverse bronnen met waterlopen van de 3^e categorie monden in de Gulp uit. Te weten:

- de Remersdaalbeek is een onbevaarbare waterloop van de 3^e categorie,
- naamloze bron met waterloop nabij Bounder
- naamloze bron vanaf Sinnich (waterloop van de 3^e categorie)
- naamloze bron vanaf de bronnen behorende bij de Kloosterhof (waterloop van de 3^e categorie)
- naamloze bronnen met waterloop tussen de kerk en Nurop (waterloop van de 3^e categorie)

Versie 23/08/2007 13:23:00

In het gebied werden al de volgende **beschermingen van monumenten, dorpsgezichten en landschappen** doorgevoerd:

Als monument werd beschermd:

In het dorp Teuven:

- Parochiekerk St. Pieter (MB 4-11-2002)
- Dorpsstraat 6, Hoeve (MB 28-05-2003)
- Gieveldstraat, vml. Gemeentehuis (MB 28-05-2003)
- Dorpsstraat 7, vml. Gemeenteschool (MB 28-05-2003)
- Dorpsstraat, Salle "Le Patria", (MB 28-05-2003)
- Dorpsstraat 9, Woning en dienstgebouw, (MB 28-05-2003)
- Dorpsstraat 10, Woning (MB 28-05-2003)
- Dorpsstraat 17, Hoeve Mostert (MB 28-05-2003)

Ten zuiden van het dorp:

- Sinnichstraat, Elektricitetskabine (MB 28-05-2003)
- Spoorwegviaduct in het noordelijk deel van deelgemeente Remersdaal (MB 20-11-2001)
- Kloosterhofstraat 12, Hoeve Kloosterhof (MB 28-05-2003)
- Kloosterhofstraat, Kapel O.L.Vrouw (MB 28-05-2003)
- Kloosterhofstraat 9, Woning (MB 28-05-2003)

Op het plateau:

- Kasteelstraat 5, Hoeve Driesenhof (MB 28-05-2003)

Als **dorpsgezicht** werd beschermd bij MB op 28-05-2003:

- Dorpskern Teuven bestaande uit 7 monumenten met onmiddellijke omgeving, Dorpsstraat 6, 7, 8, 9, 10, z/nr., z/nr.
- Omgeving hoeve Kloosterhof

Er is geen BPA binnen de afbakening van de ankerplaats.

5. Omschrijving

De ankerplaats heeft veel overeenkomstige kenmerken met het oostelijk deel van de ankerplaats "(s (Graven) Voeren, Sint-Marten en Sint-Pieter".

In bijlage 2 vindt u een schematische dwarsdoorsnede van de vallei.

Bodem en geologie

Het gebied maakt deel uit van de geleidelijk in noordwestelijke richting afhellende hoogvlakte tussen Weser en Maas. De hoogste punten van Vlaanderen zijn in de regio te vinden.

De Gulp, een bijrivier van de Geul, erodeerde in dit plateau een breed asymmetrisch tot 100 meter diep dal. De beek stroomt van de bron in het gehucht Gulpen bij Hendrik-Kapelle naar de samenvloeiing met de Geul nabij het Nederlandse Gulpen. De Gulp ontvangt langs zijn linkeroever enkele beekjes; de voornaamste zijn de Remersdaalbeek en de Mabroekbeek.

De ondergrond bestaat praktisch volledig uit krijtgesteente (bijlage 2), door de zee in subhorizontale lagen afgezet tijdens het Mesozoïcum of secundair tijdperk (ongeveer 248-65 miljoen jaar geleden).

Deze krijtlaag bereikt een dikte van 70 tot 80 meter in de omgeving van Gievelde op het oostelijk plateau.

Onderaan het krijtmassief komen groene glauconietrijke zanden voor, doorspekt met voor het grondwater ondoorlaatbare kleilagen, het zogenaamde Vaalser groenzand of formatie van Vaals. De afzetting dagzoomt over de gehele lengte van de vallei van de Gulp. De talrijke bronnen in de oostelijke Voerstreek zijn gelokaliseerd op plaatsen waar dalen deze ondoorlaatbare kleilagen aansnijden. Het bronwater lost het krijtgesteente in de onmiddellijke omgeving op, zodat amfitheatervormige bronkommen ontstaan in de dalflanken.

Bovenaan in de ondergrond van het plateau bevindt zich vuursteeneluvium of residuele silex in 10 tot 15 meter dikke pakketten. Het is de enige restant na oplossing en erosie van de Maastrichtiaan tufkrijtafzettingen, ongeveer 70 miljoen jaar geleden gevormd. Versie 23/08/2007 13:23:00

De terrasvormige dalwanden langs onder meer de Gulp zijn ontstaan ten gevolge van de grote schommelingen in de erosiebasis van de pleistocene Maas en haar bijrivieren. Onder invloed van de afwisseling van ijstijden en tussenijstijden volgden talrijke sedimentatie- en erosieprocessen elkaar op. Tijdens de laatste (Wurm)ijstijd die 10.000 jaar geleden eindigde, werd het landschap volledig bedekt met een homogene niveo-eolische lösslaag. Gedurende het Holoceen (vanaf 10.000 jaar geleden tot op heden) ontwikkelden de Pleistocene lösslagen op de plateaus zich tot diepe, vruchtbare leemgronden met een hoge landbouwwaarde. Langs de hellingen zijn deze gronden steniger door vermenging met allerlei gesteenten zoals silex, grind, kalk, enz. Het Gulpdal werd opgevuld met colluviale en alluviale leem-, klei-, zand- en grindafzettingen.

Een netwerk van handvormig vertakte droge depressies of dellen verbindt de plateaus met de lager gelegen Gulpbedding. De dellen werden evenals huidige beekdalen grotendeels door watererosie gevormd tijdens en onmiddellijk na de ijstijden. Toen de ondergrond na de Würmijstijd helemaal ontdooide, drong het water doorheen de bodem en het krijtgesteente en verdroogde de dalbodem. De meeste zijdalen van de Gulp gaan stroomopwaarts over in dellen.

Het Gulpdal is overigens asymmetrisch: een steile zuidwestelijk georiënteerde flank en een zachthellende noordoostelijk georiënteerde (bijlage 2). Dit is het gevolg van een complex van verschillende factoren. De belangrijkste zijn de grotere temperatuurschommelingen op de zuidwesthelling die de erosie versnellen en de meer uitgesproken inwerking door de overheersende zuidwestenwinden eveneens op de zuidwesthelling.

Typisch voor het landschap zijn de kom- en trechtervormige depressies of dolinen die het gevolg zijn van de oplossing door koolzuurhoudend water van het kalkgesteente in de ondergrond. Mooie dolinen komen voor in de omgeving van de Driesenhof.

Antropogene invloeden op de bodem

De vorming van de bodem gaat nog steeds door. Op natuurlijke wijze ontstaan nog regelmatig dolinen, regenbuien eroderen dellen verder en beken zetten materiaal af. Bij enkele bronnen is waar te nemen hoe nieuw tufkrijt ontstaat. De menselijke invloed op de bodem was en is ook nog steeds groot door aanleg van wegen, ontginning van groeven en het bewerken van het land. Die invloeden zijn goed en soms minder goed zichtbaar in het landschap.

De gemeente Voeren heeft een heel erg hoge concentratie aan holle wegen, en deze zijn ook te vinden binnen deze ankerplaats. De genese komt waarschijnlijk gedurende de late middeleeuwen volop op gang. Het verkeer door de wegen en de waterafvoer erodeerden de wegen. Watererosie kan een belangrijke bijdrage leveren in het vormingsproces van holle wegen op de dalbodem van droge dalen of grubbten.

Naast de bekende holle wegen zijn er ook de minder bekende 'versleten' holle wegen. Deze zijn op een gegeven moment dusdanig diep uitgesleten dat het tracé verlegd moest worden, omdat de oorspronkelijke weg onbruikbaar werd. Nu kunnen zij een belangrijke schuilplaats voor flora en fauna vormen.

Op de steile hellingen komen, evenwijdig met de hoogtelijnen, al dan niet begroeide taluds voor. Zij worden hier graven of graften genoemd. Algemeen wordt aanvaard dat zij ontstaan zijn ingevolge de ontginning van hellingbossen evenwijdig met de hoogtelijnen. Bosranden die na de ontginning overbleven fungeerden als hindernis waartegen zich na verloop van tijd een laag colluvium afzette, zodat de helling minder steil werd. Zij fungeerden tevens als veekering en perceelsscheiding. Na de Tweede wereldoorlog verdwenen talrijke graften door perceelvergroting, zodat momenteel slechts een knik langs de helling overblijft. In het noordelijk deel (tussen Gievelde en het dal) vinden we nog als houtwal bestaande graften. Dit zijn belangrijke toevluchtsoorten voor vele planten en dieren, maar als lineaire landschapselementen zijn ze ook belangrijk voor de migratie van flora en fauna.

Verder heeft de mens in de loop van de tijd gebruik gemaakt van materialen uit de ondergrond, waarvan vele groeven getuigen. De nu verlaten groeves en ontsluitingen, die zich meestal in de bovenste helft van de dalflanken bevinden, zijn grotendeels begroeid door bosvegetatie en dus moeilijk in het landschap herkenbaar. Zij komen verspreid over de ganse streek voor.

Er werd kalk en vuursteen gewonnen binnen de ankerplaats. De losse mergel uit de ondergrond werd door plaatselijke landbouwers op kleine schaal ontgonnen uit mergelkuilen ter verbetering van hun akkers en weilanden. De opkomst van de kunstmest na de tweede wereldoorlog maakte een einde aan deze bemestingstechniek. Vuursteen was van betekenis als wegverharding en in huizenbouw. De

nu verlaten groeves en ontsluitingen, die zich meestal in de bovenste helft van de dalflanken bevinden, zijn grotendeels begroeid en dus nauwelijks in het landschap herkenbaar.

Flora en fauna

Er zijn veel gradiënten in het gebied die verband houden met het reliëf, de hydrografie en de bodem (o.a. luchttemperatuur, zonnestraling, voedingsstoffen, blootstelling aan wind, vochtigheidsbeschikbaarheid bodem, luchtvochtigheid). Daardoor kent het gebied een soortenrijke vegetatie zonder overigens uitgesproken veel zeldzame plantensoorten te herbergen.

In het diepste punt van de vallei zijn kalkrijke brongebieden en beekdalen te vinden met voedselrijke graslanden, enkele bronbosjes en beekbegeleidende bossen. Veel graslanden en enkele van de bossen verruigen of verarmen door aanplant van populier en intensiever vormen van landbouw (gebruik van kunstmest en herbiciden).

Het grootste deel van de noordoosthelling met kalkrijke bodem is begroeid met het Eiken-Haagbeukenbos (bijlage 2). Op enkele plaatsen is de helling in gebruik als wei- of hooiland, over het algemeen met weinig natuurwaarde. Op de zure, voedselarme bodems bovenaan de noordoosthelling en het plateau ontwikkelde zich een zuur eikenbos. Soms werd dit bostype vervangen door monoculturen van Beuk, Lork of Spar.

Bewoning

De ankerplaats “Vallei van de Gulp bij Teuven” heeft net als de “Vallei van de Berwijn” geen records in de CAI. De ankerplaats “(’s-Graven)Voeren, Sint Marten en Sint Pieter” daarentegen heeft maar liefst 44 vindplaatsen. Hieruit mag echter niet zondermeer besloten worden dat de centrale ankerplaats archeologisch waardevoller zou zijn dan de andere ankerplaatsen in Voeren.

Wanneer we de gebieden rond de ankerplaats bekijken, zijn er wel records maar lang niet zo veel als in het centrale deel. Wanneer we dan ook nog bekijken wat de bronmeldingen zijn dan zien we dat van de genoemde 44 vindplaatsen er 32 als bronmelding veldprospectie hebben, 4 werden deels opgegraven. De overige 8 worden getypologeerd als niet-archeologische gebeurtenis en zijn dus *in sé* vondstmeldingen. In het gebied rond Moelingen zijn er slechts enkele records, rond Teuven geen.

Men kan bijgevolg globaal stellen dat de hoeveelheid vindplaatsen in het centrale deel waarschijnlijk gewoon een gevolg is van de aanwezigheid van enkele prospecteurs in die regio die enerzijds actief aan veldprospectie doen en anderzijds vondstmeldingen signaleren. Nemen we daarbij in acht dat de CAI enkel de gekende archeologische vindplaatsen weergeeft en voor het overige geen uitspraak doet over enige potentiële vindplaatsen en dat wanneer we de vindplaatsen ten opzichte van de gemeente Voeren zelf bekijken, dan is er geen merkelijk onderscheid tussen de gebieden waar archeologische vindplaatsen geseind staan en gebieden waar er geen aangeduid zijn.

Deze ankerplaats kan dus best archeologisch heel waardevol zijn en veel meer ongekend erfgoed bevatten. Maar als besluit kunnen we buiten het algemene standpunt dat behoud van archeologische waarden nastreeft niets met zekerheid melden.

Als vroegste kartografische bron geeft de kaart van Graaf de Ferraris (1771-1777) de bewoningskernen Nurop, Teuven en Sinnich weer, omgeven door een boomgaardengordel. De kernen liggen geïsoleerd in een brede zone van bouwland naar Haspengouws model. Zij zijn met elkaar verbonden door smalle grasland- en bosstroken. Verder van de kernen af liggen voornamelijk akkers op de flauwe westhelling en bossen op de steile oosthelling en het plateau.

De abdij van Sinnich te Teuven kon bij de echte grootgrondbezitters gerekend worden. De hoeves Kloosterhof en Gieveld waren eigendom van de abdij. Vanuit Gieveld begon de ontginning van het oostelijk plateau. De verdere ontginning van het Driescherbosch en Bovenste Bosch op het plateau gebeurt later, vanuit de op het oostelijk plateau gelegen Driesenhof, gesticht in 1849.

De overschakeling van een gemengd landbouwsysteem naar een eenzijdige veeteelteconomie zet in het Gulpdal al vroeg in. Het akkerareaal neemt af, steeds meer gronden worden als weilanden in gebruik genomen. Naast de fysische kenmerken van bodem en reliëf, zijn ook de aanwezigheid van talrijke bronnen (drinkwatervoorziening) en de individuele ontginningsaanpak redenen voor deze ‘Vergrünlandung’.

De Ferrariskaart geeft al een groot deel van de gronden (meer dan 25%) aan als weide, maar tot omstreeks 1880 behoudt de akkerbouw in de vallei van de Gulp toch haar overwicht. Vanaf dan worden in de zuidelijke boszomen langs de Gulp enorme bressen geslagen. Als gevolg van de graancrisis is er een enorme toename van het aantal weidepercelen in het Gulpdal gedurende de periode van 1880 tot 1910. Versie 23/08/2007 13:23:00

Door deze overschakeling naar een eenzijdige veeteelteconomie begint Teuven zich geleidelijk een uitzicht van de Herfse nederzetting aan te nemen. De akkergronden lagen en liggen nog steeds ten westen van de kernen. Een groot bebost oppervlak strekt zich ten oosten van het dorp uit ("Neerbeek Bosch", "Driescher Bosch", "Sinnicher Bosch"). Ook nu nemen de bossen nog 20% van de oppervlakte in.

Tot op heden ligt het accent in de oostelijke Voerstreek onverminderd op de graslandcultuur en de teelt van voedergewassen. Weiden zijn het meest renderend en aangewezen in de dalen. De ont kalkingsklei die achterblijft na vertering en oplossing van het krijtgesteente is vrij zwaar voor hoogwaardig akkerland. Akkerbouw komt uitsluitend voor op de minst steile hellingen (in het Gulpdal de westhelling) en plateaus met ondiepe leemgronden. De teelten zijn beperkt tot voedergewassen. De recente schaalvergroting, specialisatie en rationalisatie heeft een vervlakkende invloed op het typische bocagelandschap van de oostelijke Voerstreek met zijn mozaïek van door hagen omsloten weiden, boomgaarden en akkers. De op ecologisch, pomologisch en landschappelijk vlak waardevolle hoogstamboomgaarden verdwijnen geleidelijk.

Toch komen in de vallei van de Gulp, meer dan in de andere Voerense valleien, restanten van een uitgesproken cultuurzonatie voor (bijlage 2). Langs de dalhellingen treft men van onder naar boven achtereenvolgens aan: beemdgronden op de dalbodem, een bewoningsstrook met boomgaardzone onderaan de helling, de genoemde hoger gelegen akkerstrook en een beboste kam. In het Gulpdal bevinden de woongebieden zich op het onderste gedeelte van de zwakke westhelling.

Van een eigenlijke dorpskern is geen sprake, ook niet in Teuven. De bebouwing ligt aan de wegen die het dorp doorkruisen. Het huidige Teuven is ontstaan uit het aan elkaar groeien van drie oude woongebieden: Nurop in het noordwesten, is een oude boeren nederzetting met een concentratie aan vakwerkhoeves. Teuven in het midden is een woongebied bij kerk en kasteel en Sinnich in het zuidoosten een woonkern rond een abdij.

Het resterend bouwkundig patrimonium maakt deel uit van het Maasland, een historische en culturele entiteit die zich door de eeuwen heen wist te profileren. Kenmerkend is de gaaf bewaarde, uitsluitend agrarische uitbouw van het gebied en de harmonieuze verwevenheid van het landschap met het gebouwde patrimonium. De hoeve met losstaande bestanddelen komt vrijwel steeds in combinatie met een veeteeltbedrijf voor. De oudste bouwwijze is de houtbouw met lemen vullingen. Kapellen en veldkruisen sieren het landschap.

Het kasteel De Hoof had gedurende de middeleeuwen een belangrijke invloed op het sociale leven van de nederzetting Teuven. De huidige voorgevel dateert uit de 17de eeuw maar onderging achteraf verscheidene verbouwingen. De massieve hoektoren is het meest in het oog springend.

De abdij van Sinnich is door de hoge bomen van het omgevende park en door de voorliggende gebouwen, de oude watermolen en de hoeve, grotendeels aan het gezichtsveld onttrokken. Rond 1250 gesticht was het een abdij van de kanunnikessen van Sint-Augustinus. De Romaanse kloosterkerk werd in 1297 ingewijd. Merkwaardig is de Romaanse toren in natuursteen. In 1750 werd het kasteel verbouwd in Lodewijk XV-stijl. De aan de straat palende bakstenen watermolen op de Gulp is niet meer in bedrijf.

Gelegen aan de voet van een steile helling in het Gulpdal, wordt het kasteel van Obsinnich omgeven door een uitgestrekt, bomenrijk park. Het huidige kasteel, dat een burcht uit de 12de eeuw vervangt, is het resultaat van een reeks verbouwingen. Het oudste deel van het huidige kasteel bestaat uit een ronde bakstenen hoektoren uit 1641 en de daarop aansluitende bakstenen vleugel uit dezelfde tijd. In de 19de eeuw werd het sterk verbouwd.

In het zuiden van de ankerplaats ligt de spoorwegbrug. Deze maakt deel uit van een reeks kunstwerken die de technische realisatie van de spoorlijn Tongeren-Aken in dit heuvelrijke gebied mogelijk maakte. Versie 23/08/2007 13:23:00

6. De landschapkenmerken die typisch zijn voor de ankerplaats, met inbegrip van de ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden

1° Gulpdal

- a) De Gulp meandert vrij door een smal dal. Het is een snel vliedende beek, rijk aan zuurstof. Langs de Gulp vinden we met name weilanden. Bronnen, ten dele gelegen in bronbossen, voeden de Gulp. Enkele zijn bezet met kalktuf. De bronbeken die de Gulp voeden zijn veelal duidelijk zichtbaar in het landschap als kleine amfitheaters.
- b) Bij Bounder, een vroegere leen van Valkenburg, worden enkele poelen gevoed door een bronbeek, die vervolgens in de Gulp uitmondt (foto 8). Aan de bosrand aan de overzijde van de Gulp zijn een drietal grote visvijvers, gevoed door een andere bronbeek.
- c) Nabij Nurop vinden we een langgerekt wad door de Gulp, elders zijn er bruggen (foto1). Bij het wad vinden we enkele waardevolle bomen: een knotels (grootste omtrek in Vlaanderen, 360 cm) en knoteik (kruisboom), knotboswilg en oude es.
- d) De mantel- en zoomvegetaties in de bosrandzone tussen de weilanden en het hellingbos zijn ecologisch zeer waardevol en goed ontwikkeld.
- e) In het noordelijk deel van de vallei komen van oudsher (1771-1777) hoogstamboomgaarden en historisch permanente graslanden voor. Momenteel resteren er slechts enkele hoogstamboomgaarden, die recent hersteld zijn.
- f) In de vallei vinden we het kasteel Hoof, ofwel Hof de Draeck. In het kasteelpark vinden we een omhaagde hoogstamboomgaard. Het bosje nabij het kasteel Teuven wordt erkend als genenbron voor veel soorten bomen en struiken van autochtone herkomst.
- g) De abdij van Sinnich (bouwkundig erfgoed, niet beschermd) is een stichting van de reguliere kanunnikessen van St. Augustinus van Rolduc. In 1243 vestigt de kloostergemeenschap voor vrouwen op de plaats genaamd Fons Beatae Mariae. Rondom het kasteel is een ruim park. De Gulp stroomt door het westelijk gelegen park. Hier bevindt zich ook een bron, mogelijk de Fons Beatae Mariae. Het park van de abdij is heraangelegd. In het park vinden we nog enkele oude bomen, waaronder een zeer respectabele Zwarte els, en een grote vijver. De watermolen van Sinnich (Sinnich 3) is sinds 1944 buiten bedrijf.
- h) Het kasteel van Obsinnich ligt aan de Gulp. De U-vormige hoeve van het kasteel is met haar open zijde naar het kasteel gericht. Verder is er ook de Molen van Obsinnich, voormalige watermolen die ook al op de Ferrariskaart is aangeduid maar die niet meer in gebruik is. Het park heeft een oppervlakte van 4 ha. .
- i) Het beschermd Spoorwegviaduct (MB 20-11-'01) is een goed zichtbaar baken. Vanaf Bounder is een mooi zicht (foto 5).
- j) Langs de Gulp nabij Bounder vinden we één van de mooiste natuurlijke groeiplaatsen voor boomvormige Wilgen. Ze worden gezien als genenbronnen voor autochtone streekeigen bomen en struiken.

k) In de Gulpvallei vinden we het volgende bouwkundig erfgoed:

- i. Bounder 8. Z.g. hoeve "Middelhof". Hoeve met losstaande bestanddelen
- ii. Gesmeed ijzeren kruis, Sinnich
- iii. Hoek Gievelstraat-Dorpsstraat, gietijzeren wegwijzer
- iv. Hoofstraat, Kasteel van Teuven ook genaamd de Draeck en De Hoef.
- v. Houten kruis met gietijzeren Christusbeeld, hoek Sinnich-Kasteelstraat
- vi. Kasteelstraat 3, "Watermolen van Sinnich", voormalige watermolen op de Gulp
- vii. Kasteelstraat, "Abdij van Sinnich", inclusief hoeve en dienstgebouwen. Obsinnich, kasteel en hof van Obsinnich.
- viii. Obsinnich, Hoeve van het kasteel van Obsinnich.
- ix. Obsinnich, Z. Nr. Molen van Obsinnich

Versie 23/08/2007 13:23:00

2° De hellingen

a) Noordoosthelling

- 1) Het grootste deel van de noordoosthelling is bebost met historisch permanent bos, met name op de lager gelegen delen. Her en der, vooral hogerop, zijn aanplanten van niet-inheemse boomsoorten gedaan, maar deze worden geleidelijk vervangen door de oorspronkelijke. Waar het bos overgaat in weilanden op de helling zijn floristisch en faunistisch belangrijke boszomen te vinden. In een houtkant bij Sinnich zijn bomen en struiken van oorspronkelijk inheemse herkomst gevonden. Ook het bos bij Obsinnich is een historisch bos dat gekenmerkt wordt als belangrijke genenbank voor autochtone bomen en struiken. Het Obsinnicherbos wordt gezien als "toplocatie" voor winterlinde van oorspronkelijk inheemse herkomst. De mantel- en zoomvegetatie van de bosranden is goed ontwikkeld.
- 2) Er lopen diverse historische holle wegen over de noordoosthelling, waaronder enkele zeer diepe zoals die van Nurop naar Gieveld en naar de voormalige watermolen van Sinnich naar Driesenhof. Tussen hellingbos en lager gelegen weilanden is er een mooi zicht op de dorpskern van Teuven (foto 7)
- 3) Op de hellingen zijn veel voormalige groeves en dolinen te vinden. Vaak zijn ze begroeid, zodat ze niet altijd zichtbaar zijn. Langs de weg Obsinnich-Beusdaal zijn mergelgroeves langs de weg te vinden. Langs de weg Sinnich-Driezenhof zijn zowel mergelgroeves als vuursteengroeves te vinden.

b) Westhelling (brongebied Kloosterhof)

- 1) De flauwe zuidwestenhelling bevat een brongebied met een drietal poelen, die in de Gulp afwateren. In de weide in het dal (op een perceelgrens) vinden we een oude knoteik. Het grondgebruik is een historisch permanent grasland met hoogstambomen. De hoogstamboomgaarden zijn recent hersteld, evenals de bronnen. De historische veldweg tussen de Kloosterhofhoeve en Hoeve Mostert is niet meer in gebruik en moeilijk zichtbaar in het landschap.

3° Plateau

- a) Vanuit Hoeve Gieveld, bouwkundig erfgoed, vond de ontginning van noordelijkste deel van het gebied plaats. Vanuit de Driesenhof (beschermde bij MB van 28-05-2003) werd het zuidelijk deel ontgonnen. Het open landschap is nog ten dele aanwezig. Op een deel van de akkers is nu sprake van verruiging en verbossing. Op de verbindingsweg tussen Hoeve Gieveld en Hoeve Driesenhof vinden we zeer oud Haagbeukenhakhout (foto 3). Zo'n rij oude knothaagbeuken staat ook achter hoeve Gieveld langs de landsgrens. Rondom Driezenhof zijn veel bomen en struiken gevonden van oorspronkelijk inheemse herkomst. Het gaat daarbij om zowel het bos als haag rondom Driezenhof. We vinden hier (een van) de laatste autochtone Gele kornoelje. Er bevindt zich aldus een belangrijke genenbron voor autochtone bomen en struiken in dit gebied.
- b) Op het plateau zijn meerdere dolines in het landschap. Vooral in omgeving van de Hoeve Driesenhof.
- c) Het grootste deel van het plateaubos is vrij jong met veelal niet oorspronkelijk met niet-inheemse soorten. Men probeert deze te verwijderen ten voordele van de oorspronkelijke soorten. Recent is een stuk naaldbos gekapt. Het plateaubos langs de weg tussen Gieveld en Driesenhof is wel historisch.

d) Langs de Belgisch-Nederlandse grens liep gedurende WOI de Elektrische draad. Ter herinnering hieraan staat op het kruispunt richting Beusdaal een monument, met Franstalige tekst (foto 4).

e) Op het plateau vinden we het volgende bouwkundig erfgoed (niet beschermd):

i. Gieveld 13, Z.g. Hoeve "Gieveld", belangrijke semi-gesloten en voorheen omgrachte hoeve (stichting van de abdij van Sinnich). (Foto 6)

Versie 23/08/2007 13:23:00

7. De waarden die tot de aanduiding aanleiding gegeven hebben

Natuurwetenschappelijke waarde

De ondergrond van deze ankerplaats bestaat praktisch volledig uit krijtgesteente, door de zee in subhorizontale lagen afgezet tijdens Mesozoïcum of secundair tijdperk (ongeveer 248-65 miljoen jaar geleden). Het is een zachtkorrelig gesteente waarin fossiele resten voorkomen. Belemnieten, zee-egels, koralen en schelpen worden frequent blootgelegd. Er komen landschapsvormen voor die typisch zijn voor waterdoorlatende gesteenten (krijt en grind) zoals droge dalen, grubben, dolines, holle wegen en watervoerende holle wegen;

Voormalige groeven kunnen een venster bieden op enkele van deze geologische verschijnselen.

Het zijn bijgevolg ideale locaties voor de studie van de geologische opbouw van het landschap en van de paleontologie.

De geomorfologische verscheidenheid is een verklaring voor de zeer grote floristische en faunistische waarde van het gebied. De Voerense vegetatie is uitgesproken soortenrijk en ten dele uniek voor Vlaanderen. Naast de Atlantische soorten zijn er relatief veel Midden-Europese soorten te vinden, die overleven bij meer vorstdagen en een later beginnen van het voorjaar ten opzichte van het Maasdal en het westelijker gelegen Vlaanderen. Ook soorten die normaal gesproken heel wat zuidelijker voorkomen, handhaven zich op de warme zuidhellingen.

Historische waarde

Wat betreft het bouwkundige patrimonium maakt het landschap deel uit van het Maasland, een historische en culturele entiteit die zich door de eeuwen heen wist te profileren. Talrijke relictten van ontginning van de streek vanuit dorpen en grote boerderijen zijn aanwezig. Het historische verband tussen de hoevebouw, het bodemgebruik (akker of weide) en de ondergrond (aanwezigheid van water en silex) is duidelijk zichtbaar.

Van belang zijn de aanwezigheid van de historische kastelen (Hoof, Obsinnich), de Abdij van Sinnich en historische boerderijen (Hoeve Gieveld, Driesenhof, Kloosterhof) van waaruit de omgeving ontgonnen werd. Er komen veel historisch stabiele oude bossen voor (o.a. Sinnicherbos, bos van Obsinnich). In de vallei van de Gulp komen, meer dan in de andere Voerense valleien, restanten van een uitgesproken cultuurzonatie voor. Langs de dalhellingen treft men van onder naar boven achtereenvolgens aan: beemdgronden op de dalbodem, een bewoningsstrook met boomgaardzone onderaan op de helling, een hoger gelegen akkerstrook en een beboste kam (bijlage 2)

Esthetische waarde

De grote verscheidenheid in het gradiëntrijke landschap met zijn uitgestrekte leemplateaus en weidegebieden, asymmetrische dalen, poelen, brongebieden, graften, houtkanten, holle wegen, grubben, hoogstamboomgaarden, plateau-, helling- en bronbossen bieden aan de streek een hoge esthetische belevingswaarde. Kenmerkend is de gaaf bewaarde, uitsluitend agrarische, uitbouw van het gebied en de harmonieuze verwevenheid van het landschap met het gebouwde patrimonium.

Sociaal-culturele waarde

De Voerstreek is het centrum van het ontwikkelingsperspectief Drielandenpark, een samenwerkingsverband van de Nederlandse provincie Limburg, de Belgische provincies Luik en Limburg, de gewesten Vlaanderen en Wallonië, de Duitstalige gemeenschap in België en de Stadt und Landkreis Aachen. Dit samenwerkingsverband biedt een hoopvol perspectief op een verdere uitbouw van de erfgoedwaarden van de streek over taal, gewest- en landsgrenzen heen.

Het gebied leent zich uitermate goed voor wandel- en fietstoerisme.

Er zijn talrijke, grensoverschrijdende, wandel- en fietspaden in het gebied. Tevens loopt een GR route (GR 128) door het gebied. De Gulp ontspringt in Wallonië en loopt via Vlaanderen (Teuven) naar Nederland. In het kader van een Euregionaal project is een groep rondom Geul-Gulp opgericht om projecten in te richten.

Ruimtelijk-structurende waarde

De Gulp is een belangrijk structurende waarde voor het gebied. Het Gulpdal is asymmetrisch: de oost hellingen zijn steil en bebost, terwijl de westelijke hellingen zachter en vlakker zijn (zie bijlage 2).

Versie 23/08/2007 13:23:00

De landbouwontginningen gebeurden vanuit de hoeves op het plateau. Op de vlakkere hellingen komt vooral landbouw en veeteelt voor.

8. aanpassingen tov de oorspronkelijke fiche van de ankerplaats omwille van nieuwe inzichten

Het volgende gebied is toegevoegd aan de ankerplaats.

1° Het bronnengebied in de historische permanente graslanden ten zuidwesten van het dorp Teuven is zowel historisch-landschappelijk, ecologisch als esthetisch belangrijk voor de ankerplaats. De beschermde Hoeve Kloosterhof met omgeving en hoeve Mostert, evenals het beschermde dorpsgezicht van Teuven maken met de uitbreiding deel uit van de ankerplaats.

9. Toekomstige ruimtelijke vertaling en visie op de ankerplaats

1° Gulpdal

- a) Behoud van meandering, bronnen, bronbossen.
- b) Behoud poelen en bronbeek.
- c) Behoud van het wad door de Gulp. Hiertoe dient de recente afsluiting richting Gieveld verwijderd te worden. Behoud houtig erfgoed en genenbronnen autochtone bomen en struiken nabij het wad.
- d) Herstel en behoud bosrandzomen
- e) Behoud en onderhoud hoogstamboomgaarden. Stimulering herstel en heraanplant van de hoogstamboomgaarden.
- f) Behoud en onderhoud oude bomen in kasteelpark. Behoud en bescherming genenbronnen autochtone bomen en struiken in bosje nabij het kasteel.
- g) Bescherming Abdij van Sinnich met bijbehorend park en molen.
- h) Bescherming Kasteel van Obsinnich met bijbehorende watermolen en park.
- i) Behoud baken het zicht op het spoorwegviaduct vanaf Bounder (behoud open landschap).
- j) Bescherming autochtone genenbronnen.
- k) Behoud bouwkundig erfgoed.

2° Hellingen

- a) Noordoosthelling
 - 1) Behoud inheems en oorspronkelijk bos. Bescherming bos als belangrijke genenbron voor autochtone bomen en struiken.
 - 2) Afstemming onderhoud en gebruik van holle wegen. Hakhoutbeheer van de bermen van holle wegen, waarbij snoeiafval afgevoerd dient te worden, om vermessing te voorkomen.
 - 3) Behoud en zichtbaar maken van dolines, vuursteengroeven en mergelgroeven in het landschap.
- b) Westhelling (brongebied Kloosterhof)
 - 1) Behoud poelen en bronnen. Behoud hoogstamweide met historisch grasland en houtig erfgoed.

3° Plateau

- a) Behoud en bescherming aanwezige historische bosopstanden en hagen als genenbron voor autochtone bomen en struiken.
- b) Behoud dolines en eventueel herkenbaar maken in het landschap voor excursies en wandelingen.
- c) Herstel bos rekening houdend met de grote aanwezigheid van autochtone bomen en struiken.
- d) Nederlandstalige toelichting bij het monument 'Elektrische draad' ter sensibilisatie.
- e) Behoud en bescherming bouwkundig erfgoed.

Versie 23/08/2007 13:23:00

10. Kansen, knelpunten en aandachtspunten

Generieke kansen, knelpunten en aandachtspunten

Dynamiek in het landgebruik door de eeuwen heen

Het cultuurlandschap van deze ankerplaats is het resultaat van de wisselwerking tussen natuurlijke en maatschappelijke processen. Het huidige bodemgebruik is in grote lijnen opvallend gelijk gebleven met het landschap als opgetekend op de Ferrariskaarten. Zij het dat door een aantal sociale en technische ontwikkelingen veranderingen optreden in de methoden en technieken van landgebruik. Het is de kunst de dynamiek in landgebruik toe te laten en daarbij de biodiversiteit, culturele diversiteit en esthetische diversiteit van dit unieke landschap te behouden. Landbouwkundig gebruik blijkt op de lange termijn zeer belangrijk voor het behoud van het hiervoor beschreven landschap. In samenwerking met de lokale landbouwers kan gezocht worden naar een kleinschalig (cultuurhistorisch) gebruik dat toch leefbaar is. Zo niet dan treedt een zekere verbossing (zie bijvoorbeeld voormalig open cultuurgebied Gieveldhoeve – Driesenhof) en in een aantal situaties vertuining op.

Dat betekent dat er oplossingen gezocht dienen te worden voor een aantal algemene knelpunten:

- De zorg voor de kleine landschapselementen. Voor het beheer van de vele, vaak zeer oude, karakteristieke knotbomen en knothagen is momenteel geen enkele ondersteuning voorzien.
- In de Voerstreek vinden we de grootste dichtheid aan holle wegen van Vlaanderen. Het historische wegennetwerk is functioneel. Een groot deel van de wegen wordt nog steeds gebruikt voor landbouwkundige of recreatieve doeleinden. Echter een deel van de wegen wordt niet of slecht onderhouden. Een samenwerking met lokale landbouwers en sociaal economie bedrijven is mogelijk om een duurzaam beheer uit te werken. De financiële middelen om dit te doen ontbreken momenteel. Onderhoud van de wegbedding vergt verkeer, afsluiten voor ongemotoriseerd en landbouwverkeer is niet aangewezen, gebruik dient in sommige gevallen zelfs bevorderd te worden.
- Het is belangrijk opportuniteiten te scheppen in samenwerking met de lokale economie. Samenwerking met lokale landbouwers voor het beheer van het cultuurlandschap leidt uiteindelijk tot een duurzaam behoud van dat landschap. Enerzijds omdat landbouwkundig gebruik van oudsher het cultuurlandschap heeft bepaald. Anderzijds omdat lokaal draagvlak essentieel is voor de waardering en daarmee het behoud van dit cultuurlandschap. Dit betekent het aanbieden van financiële en technische ondersteuning.
- Met het afnemen van agrarische activiteit neemt het risico van vertuining toe. Bij inrichtingen van (oude) weilanden/landbouwgronden dient te worden gezocht naar mogelijkheden om vertuining te voorkomen, teneinde de structuur van het oude cultuurlandschap te respecteren.
- De boszomen zijn zowel ecologisch als landschappelijk zeer belangrijk. Het is niet duidelijk wie verantwoordelijk is voor het beheer van de boszomen. Duidelijkheid en ondersteuning is gewenst.

Ontsluiting, toegankelijkheid landschap

De eigendomssituatie van veel oude wegen is onduidelijk en veel buurtwegen zijn ontoegankelijk om allerlei redenen. Een lokaal plan van aanpak over eigendom, openstelling en duurzaam onderhoud is absoluut noodzakelijk voor het behoud van dit voor Vlaanderen uniek patrimonium. Een overaanbod aan bordjes en bewegwijzering dient voorkomen te worden.

Langs wandel- en fietsroutes wordt veel afval gevonden. Verdere sensibilisering van de toeristen blijft noodzakelijk om de Voerense burgers niet op te zadelen met extra afvalproblemen.

Geologische sites (bijv. vuursteengroeven, mergelgroeven, dolines) kunnen ontsloten worden door het vrij maken van boom- en struikvegetatie van bepaalde groeven en het afgraven van opgehoopte los bodemmateriaal. Dit zal betekenen dat er na verloop van tijd vanzelf weer een bedekking door los bodemmateriaal en overgroeiing ontstaat, tenzij dit vrijhouden met enige regelmaat herhaald wordt.

Wat betreft het onderhoud van wegen is het gebruik van streekeigen materiaal (silex) voor verharding aangewezen. Het gebruik van silex van elders of spoorwegballaststenen ter verharding is niet gewenst. Mogelijk is het interessant enkele van deze groeves opnieuw in exploitatie kunnen nemen om te voorzien in streekeigen bouw- en wegverhardingsmateriaal. Versie 23/08/2007 13:23:00

Sensibilisatie/bescherming autochtone planten.

In de historische bossen, maar ook bij oude boerderijen en op perceelscheidingen komen, als autochtoon aangemerkte, bomen en struiken voor. Voor haagbeuk wordt Voeren gezien als 'toplocatie'. Het is belangrijk deze genenbronnen te beschermen én te gebruiken voor verdere aanplantingen in de streek en herstel van het landschap.

Behouden bouwkundig erfgoed

Veel boerderijgebouwen zijn door schaalvergroting gesloten of in onbruik geraakt, zoals bijvoorbeeld de belangrijke hoeve "Gieveld". Teneinde deze te behouden dient het bezit en onderhoud aantrekkelijker gemaakt te worden. Concreet betekent dit dat grote voormalige hoeves, waarvan het onderhoud niet altijd te bekostigen is, in een andere, landschappelijk inpasbare bestemming zouden moeten kunnen krijgen, bijvoorbeeld een opdeling en verbouwing tot meerdere wooneenheden onder een dak. Opbrengsten zouden gebruikt kunnen worden bij onderhoud van het buitenaanzicht van het bouwkundig erfgoed en de omgeving.

Bouw en renovatie dienen te gebeuren met de in de streek gebruikelijke materialen. Gebruik van silex van buiten de streek dient dus bijvoorbeeld vermeden te worden.

Herstel hoogstamboomgaarden (huisweiden)

Het aantal nog aanwezige hoogstamboomgaarden in de ankerplaats is, zeker ten opzichte van de centrale Voerstreek, zeer beperkt. Herstel van de nog aanwezige relictten kan extra gestimuleerd worden. Het gaat daarbij met name om de hoogstamboomgaarden rondom de kernen (Sinnich, Obsinnich, Teuven en Nurop).

Hagen en houtkanten

In de ankerplaats komen zeer veel hagen, houtkanten en (knot)bomenrijen voor. Naast een ecologische en esthetische waarde hebben deze houtige kleine landschapselementen een belangrijke cultuurhistorische waarde. Veel autochtone genenbronnen worden in deze houtige (cultuur)elementen teruggevonden. Het behoud van deze elementen staat of valt bij de zorg ervoor. Dit betekent een goed beheer. Regelmatig onderhoud van hagen (snoeien), hakhoutbeheer in houtkanten en hakhoutbeheer van knotbomen. Behoud en bescherming betekenen hier actief beheren.

Ondersteuning in praktische of financiële zin is noodzakelijk.

Voorkom verdere bebossing

Bos neemt in de ankerplaats een zeer belangrijke plaats in. Het gaat daarbij met name over historisch permanente bossen. Zowel esthetisch, cultuurhistorisch als ecologisch is verdere verbossing niet gewenst. Juist de overgang tussen bos en cultuurlandschap maakt het landschap zeer aantrekkelijk. De boszomen zijn daarbij essentieel.

Euregionale samenwerking

Binnen de overeenkomst van Benelux grensparken (8 juni 1982) wordt Voeren als belangrijke open ruimte benoemd tot Drielandenpark. Het gebied vormt samen met Aachenerwald en het Mergelland (Nederland) het groene hart in de MHAL-regio. Het ontwikkelingsperspectief Drielandenpark is een samenwerkingsverband van de Nederlandse provincie Limburg, de Belgische provincies Luik en Limburg, de gewesten Vlaanderen en Wallonië, de Duitstalige gemeenschap in België en de Stadt und Landkreis Aachen. Dit samenwerkingsverband biedt een hoopvol perspectief op een verdere uitbouw van de erfgoedwaarden van de streek over taal, gewest- en landsgrenzen heen.

Versie 23/08/2007 13:23:00

Specifieke kansen, knelpunten en aandachtspunten

1. Het historisch wegennetwerk biedt een zicht op de ontsluiting van het landschap door de eeuwen heen. Een deel van belangrijke verbindingroutes is echter niet (meer) toegankelijk. De redenen zijn divers: dichtgroeien door geen onderhoud, afsluiten of daadwerkelijk ingenomen door derden. Het is een belangrijk aandachtspunt de buurtwegen open te stellen en te onderhouden voor lokaal verkeer. Verder biedt het openstellen van buurtwegen veel opties voor de zachte recreant om van de wegen met autoverkeer weg te blijven. We noemen enkele verbindingen, die ook op bijgevoegde kaart staan aangeduid, zonder compleet te zijn. De nummers verwijzen naar de nummers genoemd in de Atlas der Buurtwegen (1846):
 - Verbinding Kloosterhof-Hoeve Mostert (chemin 61);
 - Verbinding Remersdaal-Beusdaal (chemin 14) en tussen Bounder en Sippenaeken (sentier 84).
2. Bescherming oorspronkelijk inheems genenbronnen. Pas in 2007 is de inventarisatie van autochtone bomen en struiken in de gemeente Voeren afgerond. De conceptbevindingen zijn in deze rapportage meegenomen. In de ankerplaatsen zijn veel belangrijke genenbronnen te vinden. Vaak gaat het om zeer oude bomen. Het is belangrijk deze genenbronnen te beschermen en te gebruiken voor vermeerdering. Herstel van het landschap kan gedaan worden met planten van oorspronkelijk inheemse herkomst. Belangrijke locaties zijn:
 - Het bos bij Gieveld en het bos nabij Driezenhof;
 - Haag rondom Driezenhof, Haagbeuk hakhout
 - Het bos bij kasteel Teuven
 - Bos Obsinnich
 - Houtkant bij Sinnich
 - Knotbomen langs de Gulp
3. Hoeve Gieveld is een cultuurhistorisch patrimonium én toegangspoort vanuit het naburig gelegen Epen. De historische hoeve is echter in verval (foto 6). Bescherming, maar vooral het bieden van een aantal mogelijkheden om de hoeve te kunnen exploiteren, kunnen herstel bevorderen.
4. De holle weg van Obsinnich naar Beusdaal is geasfalteerd, doch deels afgesloten voor verkeer (foto 2). Het verwijderen van het asfalt en herstel als onverharde weg zou bijdragen tot een beter cultuurhistorisch besef.

11. Gewenste planologische afstemming

Het gewestplan voor de Voerstreek is dusdanig uitgewerkt dat er, gezien de bescherming van de waarden van de ankerplaats, weinig knelpunten optreden. Het Structuurplan Voeren is momenteel in ontwikkeling. Er is rekening gehouden met de waarden van de ankerplaats. Het definitieve structuurplan is ten tijde van het schrijven van dit rapport nog niet bekend.

12. begrippenlijst en referenties

Begrippen

Voor algemene begrippen is er een algemene begrippenlijst. Hieronder worden de dossierspecifieke begrippen verklaard:

Autochtone planten

Planten die nakomelingen zijn van planten die zich sinds hun spontane vestiging na de laatste ijstijd altijd natuurlijk hebben verjongd, of die kunstmatig vermeerderd werden met strikt lokaal materiaal.

Bronbos

Bos waarin bronnen, natuurlijke uitvloeingspunten van grondwater aan het bodemoppervlak, voorkomen. Versie 23/08/2007 13:23:00

Bronbeek

Waterloop hoofdzakelijk gevoed door een of meerdere bronnen (in tegenstelling tot grotere die ook regenwater verzamelen).

Doline

Komvormige verzakking, ontstaan waar lokaal water massaal de kalkrijke bodem insijpelt, kalk oplost en afvoert.

Dal

Bodem van een vallei (in dit gebied vaak langs een waterloop en redelijk vlak).

Droogdal

Dal waarin alleen bij overvloedige regen of smeltende sneeuw een beekje vloeit. Vooral in gebieden met kalkhoudende ondergrond, gekenmerkt door een grote doorlaatbaarheid.

Graft

Steil cultuurtalud, al dan niet begroeid. Cultuurhistorisch landschapstype op hellingen.

Grubbe

Natuurlijke watergang die na overtollige neerslag naar de beek leidt.

Hakhoutbeheer

Loofboomsoorten worden regelmatig aan de grond afgezet. De knoppen aan de overgebleven stronken lopen weer uit, zodat meerdere stronken/loten worden gevormd. Hakhout werd gebruikt geriefhout.

Holle weg

Een weg waarbij het hoogteverschil tussen wegberm en maaiveld minstens ca. 50 centimeter is. Specifiek aan een holle weg zijn hellende taluds, besloten karakter en apart microklimaat.

Kalkgraslanden

Halfnatuurlijk, voedselarm grasland op kalkrijke bodem.

Kalktuf

Ook wel bronnensteen genoemd. Wordt afgezet door kalkrijk bronwater. Calciumcarbonaat uit bronwater dat zich in dunne laagjes vastzet op vaste materialen in de bron.

Knotboom

Boom waarvan de takken (kruin) periodiek worden afgezaagd.

Mergel

Afzettingsgesteente bestaande uit resten van organismen met een kalkschaal dan wel een kalkskelet.

Plateau

Hoogvlakte

Silex

Ook wel vuursteen genoemd. Zo'n 70 miljoen jaar geleden werd de 'Gulpense kalklaag' bedekt met de 'formatie van Maastricht', tufkrijtafzetting. Deze verdween in latere geologische perioden. De hardste vuursteenknollen ingepakt in een omhulsel van verwerkingsklei bleven over.

Terrasvormige dalwand

Vlakke strook in steil hellingssegment, een restant van oude valleibodems uit de ijstijden ontstaan onder invloed van afwisselend erosie en afzetting door de Maas en haar bijrivieren.

Vallei

Dal en hellingen.

Vaalser groenzand

Glaucietrijke zanden. Versie 23/08/2007 13:23:00

Wad

Doorwaadbare plaats.

Referenties

Atlas der Buurtwegen, ca. 1846

Bats H., 1992. Het Voerense landschap. In: M&L, september-oktober 1992. Monumenten en Landschappen, Brussel.

Diriken P., 2002. Geogids Voeren. Toerisch-recreatieve atlas van Limburg. De Voerstreek. Georeto, Kortesseem.

Hermey M. en de Blust G. (red), 1997. Punten en lijnen in het landschap. Stichting Leefmilieu, Schuyt&Co, Van der Wiele, Natuurreservaten, WWF, Instituut voor Natuurbehoud.

Maes B. Presentatie debatdag 'Planten van hier' 10 mei 2007. Alden Biesen.

Nationaal Geografisch Instituut, Ferrariskaarten, Kaartblad 190, 210.

Nationaal Geografisch Instituut, topografische kaarten, Kaartblad 35-5, 34-8, 42-4.

Nijssen J., 1993. Voerense molens: industrie in Teuven 1658-1673. In: d'r Koeënwòòf nummer 9, een uitgave van Heemkring Voeren en omstreken.

Provinciaal Natuurcentrum Limburg, 1990. Kleine Landschapselementen in Limburg. PNC, Hasselt Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren, 2007. Holle wegen handleiding. RLH, Hasselt

Schlusmans F., 1992. De Voergemeenten. Agrarische nederzettingsmodellen en hun componenten. In: M&L, september-oktober 1992. Monumenten en Landschappen, Brussel.

Schlusmans, F. 1992. Sint-Pieters-Voeren en de Commanderie van de Duitse Orde. In: Monumenten en Landschappen, september-oktober 1992

Schlusmans, F., 1992. Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen. Inventaris van het cultuurbezit in België. Deel 14n2. Provincie Limburg, Arrondissement Tongeren, Kanton Voeren.

Theunissen, H., Sweron, G. en Bemelmans M., 2004. Op zoek naar KLE in de Voerstreek. Toerisme Voerstreek vzw.

Vandenabeele, E. Debeule E. en Sweron, 2004. Voerstreek. Miljoenen jaren terug in de tijd.

Geologische leerpaden. Toerisme Voerstreek vzw.

Vandenabeele E., 2001. Kastanjebomen. In: d'r Koeënwòòf nummer 20, een uitgave van Heemkring Voeren en omstreken.

Zwaenepoel A. en E. Cosyns, 2007. Concept. Autochtone bomen en struiken in de gemeente Voeren. Inventarisatie en evaluatie van oorspronkelijke inheemse genenbronnen van bomen en struiken in Vlaanderen. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Brussel. Versie 23/08/2007 13:23:00

13. foto's

nr.	naam	coördinaten (X, Y)	locatie	richting opname	datum	gebruikte lens
1	Wad Teuven	x: 25603 y:162177	Teuven	zie kaart	19-7-2007	f=8-24 mm 1:2,8 - 5,6
2	Wegafsluiting Obsinnich Beusdaal	x : 257316 y: 160362	Teuven	zie kaart	19-7-2007	f=8-24 mm 1:2,8 - 5,6
3	Rijknothaagbeuk nabij Driezenhof	x : 257206 y: 161837	Teuven	zie kaart	19-7-2007	f=8-24 mm 1:2,8 - 5,6
4	Monument Electrische draad	x : 257753 y:160568	Teuven	zie kaart	19-7-2007	f=8-24 mm 1:2,8 - 5,6
5	Spoorwegviaduct vanaf Middelhof	x: 257682 y: 159594	Teuven	zie kaart	15-6-2007	f=8-24 mm 1:2,8 - 5,6
6	Hoeve Gievel	x : 256931 y: 162697	Teuven	zie kaart	15-6-2007	f=8-24 mm 1:2,8 - 5,6
7	Zicht vanaf holle weg helling gievel	x: 256711 y: 161933	Teuven	zie kaart	15-6-2007	f=8-24 mm 1:2,8 - 5,6
8	Bronbeek bij Bouder	x: 257972 y: 159218	Teuven	zie kaart	15-6-2007	f=8-24 mm 1:2,8 - 5,6
9	Brongebied toegevoegd aan ankerplaats	x: 256333 y: 161092	Teuven	zie kaart	17-8-2007	f=8-24 mm 1:2,8 - 5,6